

Antiiksed kiivrid Estonia laval

TULEVAD: Kaks Aia (Mart Madiste ja Priit Kruusement) on Offenbachi silmis kaks naljavenda, kelle heatujuline duett naerutab kindlasti ka Eesti publikut.

HARRI ROSPU fotod

Reedel ja pühapäeval jõuavad Rahvusooperis publiku ette Jacques Offenbachi opereti (algsetl koomilise ooperi) "Ilus Helena" esietendused.

MÄRT TREIER

"Tegemist on kompaktsel ja väga hea muusikaga," sõnas etenduse dirigent Erki Pehk Sõnumilehele. "Meil põhiliselt mängitavate Viini operetiheliloojate Straussi, Lehari ja Kalmani kõrval on kompositsiooniliselt tegu millegi hoopis muuga."

Ilusa Helena lugu tugineb antiikmütoloogiast tuntud Parise naiseröövile, mis vallandas lõppeks Trooja sõja. Tegelasajude seas on esindatud suured kreeka kuningad Menelaos, Aias ja Agamemnon, samuti vägilane Achilleus ja prints Orestes.

"Ilus Helena" on tõeliselt humoorikas operett, mille satiirilist alatoonit võib tajuda

"Sõnumileht", 8. I '99

mistahes ajastul," on lavastaja Neeme Kuningas veendunud. "Kindlasti leiab kuulaja lavastusest paralleele ka Eesti ühiskonnaga. Ent kaasaajaga kõrvutamiseist sündinud paroodia pole siiski eesmärk omaette."

Kuningas tõlkis ise kogu opereti teksti ja on lootnud sellesse kätkeada peeni alatoonit, mis võiksid vihjata praegustele ühiskondlikele probleemidele.

"Iseenesest on operett mõneski mõttes erandlik — selles löövad kaasa ainult veidrikest tegelased," mõtiskleb lavastaja. "Kõik teevad pidevalt midagi. Ent selle peale, et tabada endas peituvaid potentsiaalseid väärtusi, ei tule neist keegi."

Teiste teatrite laval on Kuningas "Ilusat Helenat" näinud vaid korra — videosalvestist Zürichi Ooperiteatris toimunud etendusest.

"Operetti juhatas sel videolindil Nicolaus Harnoncourt, muusikaliselt oli tükklaua imetlusväärne. Paraku jättis tublusti soovida lavastajatöö," meenutab Kuningas.

"Ilusat Helenat" lauldakse eesti keeles. Kuningas on veendunud, et operetti tuleb kindlasti mängida publiku

emakeeles, sest tekstil on kanda väga oluline roll.

Operetist on Neeme Kuninga lavastuses välja jäetud stseen teisest vaatusest, kus kõrged aukandjad kogunevad Helena magamistuppa ja hakkavad mängima omal ajal väga populaarset "hanemängu". Stseen sisaldab vaid ühe muusikalise numbrit, millel Kuninga hinnangul ei ole erilist dramaatilist ega muusikalist väärtust.

Trooja prints Parise osas astuvad publiku ette Rauno Elp ja Aare Saal. Parise partii on originaalis kirjutatud ülikõrgele tenorile. Viimaste defitsiidi tõttu laulavad Parist ka tavalised tenorid ja isegi baritonid.

"Et Estonias on praegu hulk võimekaid baritone, siis otsustasimegi viimase variandi kasuks," sõnas Kuningas. Parise osatäitjail Elbil ja Saalil on seega saabus suu- repärane võimalus kehastuda enamasti tenoritele mõeldud suurte armastajate rolli.

Lavakujundus ja tõetruud kostüümid on Jaak Vausi tehtud, liikumisjuht on Juhani Rytköla Soomest, lavastaja assistent Tõnu Tamm.

Ilusa Helena osas võib publik nii reedel kui ka pü-

VEENDUNUD: Dirigent Erki Pehki arvates on Offenbachi "Ilus Helena" vaimukas ja kompaktnel heliteos, mis erineb paljuski meil põhiliselt mängukavas olevatest Viini operetidest

hapäeval kuulda ja näha Tiina Lauri, kes on Kuninga sõnul võimukate rollide jaoks justkui valatud. Lauri partituleelosaatäitja on Pirjo Levandi.

Menelaose rollis on Restislav Gurjev ja Ivo Kuusela. Achilleust mängivad Jaak Jõekallas ja Mati Vaikmaa.

Offenbachi operette mängiti Estonia teatris juba sajandi alguses. Kuigi aktiivsemalt mängiti tema tükke enne Teist maailmasõda, on Offenbachi teosed olnud laval ka nõukogude ajal. Viimane lavastus "Hoffmanni lood", pärineb 1988. aastast.